

Ons kenmerk 11607-fdbr-notitie-1633-V3
Datum 13-2-2024
Auteur Ir. F.B.H. de Bree
Functie Directeur / senior adviseur
Onderwerp Reactie op MER Smurfit Kappa Parencó, aspect geur

Notitie

1. Inleiding

Buro Blauw Luchtkwaliteit heeft in opdracht van de gemeente Renkum een beoordeling uitgevoerd van het onderwerp geur van de Milieueffectrapportage (MER) van Smurfit Kappa Parencó B.V. (verder SK Parencó). Deze MER is opgesteld door HaskoningDHV (1). Ter onderbouwing van deze MER is tevens een geurrapport opgesteld (2). Het onderdeel geur van de MER is een samenvatting van het geurrapport. In deze notitie wordt daarom het geurrapport als leidraad genomen voor de beschouwing van de resultaten van het onderdeel geur van de MER.

In deze notitie wordt het onderdeel geur van de MER en het onderbouwende geurrapport besproken. Buro Blauw heeft in een eerder stadium de eerste versie van het geurrapport (3) beoordeeld (4). De bevindingen van Buro Blauw Luchtkwaliteit op dit rapport worden besproken in paragraaf 2. In paragraaf 3 wordt ingegaan op de beoordeling van de hinderlijkheid van de geuren van SK Parencó en de ondervonden geurhinder in Renkum (hindersignalen). In paragraaf 4 wordt ingegaan op de wijze waarop de geuremissies en geurcontouren van SK Parencó zijn gekwantificeerd en gemodelleerd in het geurrapport. In paragraaf 5 wordt de in het geurrapport berekende geurbelasting en de toetsing aan het geurbeleid van de provincie Gelderland beoordeeld. In paragraaf 6 worden de conclusies van de MER besproken.

2. Eerdere beoordeling geurrapport

In de eerdere beoordeling van het geurrapport stelt Buro Blauw dat in dit rapport een vertekend positief beeld wordt geschetst van de ontwikkeling van de geurbelasting en geurhinder in Renkum als gevolg van de ontwikkelingen bij het bedrijf in de periode 2015 tot heden en de voorgenomen veranderingen bij SK Parenco. Uit feitelijke metingen van de geurhinder door de GGD in 2020 en 2022 blijkt dat de geurhinder in Renkum (te) hoog is en in de onderzochte periode niet is afgenomen. De Commissie MER (5) constateert eveneens dat er in het geurrapport (2) een te gunstige beschrijving staat van de geurhindersituatie in Renkum.

In het geurrapport wordt een beeld beschreven waarin de geuremissie en de geurbelasting afneemt ten opzichte van de vergunde situatie. Feitelijk is – ook blijktens de in het geurrapport gepresenteerde uitgebreide meetsituatie – sprake van een toename van de geuremissie en daarmee van de geurbelasting. In de alternatieven Alt2 en Alt2+ - waarbij productielijn PM1 omgebouwd wordt voor de productie van verpakkingspapier, is sprake van een toename van de geuremissie met ca 70%. En dit in een situatie waarin de GGD uit onderzoek concludeert dat in Renkum niet gesproken kan worden van een goed woon- en leefklimaat voor geur.

Op basis hiervan adviseert Buro Blauw de volgende zienswijzen op het geurrapport van HaskoningDHV in het kader van de MER:

1. De indeling van geëmitteerde geuren door SKP in één van de hinderlijkheids-categorieën volgens het geurbeleid van de provincie Gelderland kan alleen op uitgevoerde geurhinderonderzoeken en een klachtenanalyse gebaseerd worden en niet op de uitgevoerde analyses van de hedonische waarde van de geur. Op basis hiervan moet de geur van SKP ingedeeld worden in de categorie (zeer) hinderlijke geuren.
2. De geuremissies van de vergunde, feitelijke en 4 alternatieve situaties moeten op dezelfde meetdata gebaseerd worden, tenzij hier gemotiveerd van afgeweken kan worden.
3. In het geurrapport worden geuremissies van individuele geurbronnen gecorrigeerd op basis van hun indeling in een hinderlijkheidsklasse volgens het geurbeleid van de provincie Gelderland. Dit is niet correct. De geurbelasting voor de diverse scenario's dient berekend te worden met de feitelijke - niet hedonisch gewogen geuremissies – van de afzonderlijke bronnen.

In het definitieve geurrapport van HaskoningDHV worden bovenstaande bevindingen van Buro Blauw beschouwd. Ten aanzien van de beoordeling van de hinderlijkheid van de geur van SK Parenco wijst HaskoningDHV de kritiek van Buro Blauw af en blijft bij de oorspronkelijke benadering. In paragraaf 3 van deze notitie reageert Buro Blauw Luchtkwaliteit hierop en geeft hierbij aan welke wijzigingen naar de mening van Buro Blauw Luchtkwaliteit in het geurrapport en de MER moeten worden doorgevoerd.

De kritiek van Buro Blauw op de wijze van berekening van de geurbelasting van de verschillende alternatieven is eveneens niet overgenomen in het definitieve geurrapport van HaskoningDHV. De reactie van Buro Blauw Luchtkwaliteit en de voorgestelde noodzakelijke wijzigingen in het geurrapport en de MER komen aan de orde in paragraaf 4.

De opmerkingen van Buro Blauw op de wijze van berekening van de geurbelasting worden slechts ten dele overgenomen in het definitieve geurrapport. Hierop wordt ingegaan in paragraaf 5.

3. Beschouwing hinderlijkheid geuren SK Parencó

In paragraaf 2.3.3 van de eindversie van het geurrapport van HaskoningDHV worden hindersignalen van SK Parencó besproken. Hierbij wordt ingegaan op:

- De gemeten hedonische waarde. In het commentaar van Buro Blauw op de vorige versie van het geurrapport wordt gesteld dat: "In het geuremissieonderzoek van 2022 zijn van 29 bronnen de geuremissie en de hedonische waarde bepaald. Bij 28 van de 29 metingen kon de geurconcentratie met een hedonische waarde $H=-2$ niet vastgesteld worden. Dit omdat ook de geurconcentratie niet vastgesteld kon worden (een waarde kleiner dan ..) en/of te laag was voor het bepalen van de hedonische waarde $H=-2$. Feitelijk is hiermee het hedonisch onderzoek bij SKP mislukt en onbruikbaar voor het vaststellen van de hinderlijkheidsklasse. "
In de eindversie van het geurrapport van HaskoningDHV wordt feitelijk niets met deze kritiek van Buro Blauw gedaan.
- De analyse van de ontvangen geurklachten over de periode 2018-2023. Bij deze analyse wordt het volgende klachtenoverzicht gebruikt, waarbij de onderste regel van de tabel toegevoegd is door Buro Blauw. Dit betreft recente gegevens over het totaal aantal geurklachten in 2023, die de gemeente Renkum recent van de Omgevingsdienst Regio Arnhem heeft ontvangen.:

Jaartal	Meldingen	Melders
2018	821	140
2019	567	85
2020	896	165
2021	734	41
2022 ¹⁾	437	54
2023 ²⁾	89	-
2023 ³⁾	439	

1) Data zoals door SK Parencó ontvangen van de provincie (periode 1 januari t/m 9 november)

2) Betreft Q1 + Q2

3) Aantal geurklachten over geheel 2023, toegevoegd aan tabel door Buro Blauw Luchtkwaliteit

HaskoningDHV concludeert uit dit overzicht (exclusief laatste regel over geheel 2023) dat het aantal meldingen in 2022 en 2023 gehalveerd is t.o.v. 2020 en dat het aantal gehinderden in Renkum sterk is afgenomen.

Buro Blauw Luchtkwaliteit is van mening dat deze conclusies niet uit bovenstaande cijfers getrokken kunnen worden. Ten eerste betreffen de cijfers uit 2022 en 2023 niet een volledig jaar. Ten tweede blijkt uit de recente cijfers dat het aantal klachten over geheel 2023 weer gestegen is. Er is statistisch geen sprake van een dalend trend in het aantal klachten. Tot slot hangt het van veel factoren af waarom mensen geurklachten wel of niet melden. Er kan toevallig sprake zijn van een voor omwonenden gunstig meteorologisch jaar, mensen kunnen ontmoedigd geraakt zijn omdat het melden van geurklachten niet leidt tot het verminderen van de geurhinder, etc.

- Geurhinder onderzoek GGD. In het geurrapport is een beschouwing opgenomen van het geurhinderonderzoek van de GGD (5). Dit n.a.v. het commentaar van Buro Blauw en de Commissie MER op de eerdere versie van het rapport. HaskoningDHV concludeert uit het geurhinderonderzoek van de GGD:
" Uit het GGD-rapport blijkt niet dat onderzoek is verricht waaruit volgt wat de (belangrijkste) redenen zijn voor de ervaren geurhinder. Volgens de genoemde GGD Richtlijn Geur en gezondheid is een "groot aantal andere factoren in meer of mindere mate van invloed op de mate van ervaren hinder (naast de karakteristieken van de geur wordt gewezen op demografische, sociaaleconomische, persoonsgebonden en cognitieve factoren). Het is verder ook niet duidelijk wat precies onder 'ernstige hinder' wordt verstaan. Ook hieraan kunnen logischerwijs verschillende interpretaties zijn gegeven door respondenten. Tot slot volgt uit het GGD-rapport niet ondubbelzinnig dat de (ernstige) geurhinder ook afkomstig is van SK Parencó. Nabij SK Parencó ligt bijvoorbeeld ook de gemeentelijke rioolwaterzuiveringsinstallatie die een met de AWZI vergelijkbare geur kan verspreiden. "

Buro Blauw Luchtkwaliteit is van mening dat de ernstige geurhinder in Renkum - die door de GGD middels algemeen aanvaardbare onderzoeksmethoden objectief is vastgesteld - in het geurrapport van HaskoningDHV ten onrechte in twijfel getrokken wordt.

Uit de analyse van hindersignalen concludeert HaskoningDHV dat:

" Gebaseerd op bovenstaande overwegingen wordt geconcludeerd dat de actueel gemeten hedonische waarden (sub a) maatgevend zijn voor de bepaling van de hinderlijkheidsklasse van een geur. Hedonische metingen in het verleden (sub b) bevestigen namelijk de resultaten van sub a. Hedonische metingen bij vergelijkbare processen (sub c) bevestigen eveneens de resultaten van sub a.

De hindersignalen zijn redelijkerwijs niet bruikbaar ter bepaling van een hinderlijkheidsklasse. De meetresultaten, zoals gebaseerd op de recent uitgevoerde geurmetingen, worden dus gehanteerd bij de bepaling van de hinderlijkheidsklasse van een geur. "

Het resultaat van deze conclusie is dat in het geurrapport van HaskoningDHV de geur van 78% van het aantal geurbronnen van SK Parenco ingedeeld wordt in de categorie "niet hinderlijke geuren". HaskoningDHV kiest er voor de geuren van SK Parenco in te delen in de categorie "minder hinderlijke geuren". Bij de berekening van de geurcontouren van de verschillende in de MER beschreven scenario's wordt de geuremissie van de niet hinderlijke geurbronnen vervolgens gedeeld door drie. De consequenties van deze werkwijze wordt besproken in de volgende paragraaf.

Buro Blauw Luchtkwaliteit komt tot een tegenovergestelde conclusie. Het hedonisch onderzoek is feitelijk mislukt en onbetrouwbaar en kan niet gehanteerd worden voor het indelen van de geuren van de afzonderlijke geurbronnen van SK Parenco in hinderlijkheidsklassen volgens het geurbeleid van de provincie Gelderland. Uit het groot aantal geurklachten over een groot aantal jaren en de door de GGD gemeten ernstige geurhinder concludeert Buro Blauw Luchtkwaliteit dat in Renkum sprake is van ernstige geurhinder. Hierbij is het om meerdere redenen niet mogelijk / niet wenselijk om de geuren van de afzonderlijke geurbronnen in hinderlijkheidsklassen in te delen, en de geuremissie hiervoor te corrigeren.

Allereerst is de dataset van hedonische waarden, zoals hiervoor beschreven, hiervoor niet geschikt. Daarnaast kunnen de geuren van de afzonderlijke geurbronnen door de inwoners van Renkum niet afzonderlijk waargenomen en gewaardeerd worden. De inwoners ruiken één of twee geuren van SK Parenco en vinden die wel of niet hinderlijk. Correctie van de geuremissie van afzonderlijke geurbronnen is dan niet aan de orde, hiermee wordt namelijk een vertekend beeld geschetst van de optredende geurbelasting in Renkum.

Hieruit trekt Buro Blauw Luchtkwaliteit de volgende conclusies t.a.v. de analyse van de hinderlijkheid van de geuren van SK Parenco:

- De geuren afkomstig van SK Parenco moeten voor wat betreft hun hinderlijkheid als één type geur beschouwd worden.
- Correctie van de geuremissie van afzonderlijke geurbronnen op basis van de hinderlijk van de geur is hierbij niet aan de orde.
- Omdat in Renkum sprake is van ernstige geurhinder ligt het voor de hand om de geurbelasting in Renkum te toetsen aan de categorie "hinderlijke geuren" van het geurbeleid van de provincie Gelderland. Dit is trouwens het standaard provinciale toetsingskader in situaties waarin geen gegevens over hindersignalen bekend zijn. In deze situatie zijn juist veel gegevens beschikbaar en die wijzen op ernstige geurhinder in Renkum.

4. Geurbelasting in Renkum in de verschillende scenario's

In het geurrapport van SK Parenco is de geurbelasting in de verschillende scenario's berekend op basis van de naar hinderlijkheid geschaalde geuremissie van de afzonderlijke bronnen. In het onderstaande overzicht worden de geschaalde en niet geschaalde geuremissies van de verschillende scenario's in de MER met elkaar vergeleken.

Scenario	Geuremissie [10^6 ouE/u]		
	Niet geschaald	Geschaald	factor
Referentie	2516	3347	0,8
Feitelijke situatie	1826	1351	1,4
Alt1	753	300	2,5
Alt1+	737	294	2,5
Alt2	1.220	514	2,4
Alt2+	1.283	536	2,4

In de MER worden de geschaalde geurcontouren in de referentiesituatie vergeleken met de geschaalde geurcontouren in de overige scenario's. De schaalfactor in de referentiesituatie wijkt sterk af van de overige schaalfactoren. Ook is de schaalfactor van de feitelijke situatie kleiner dan de schaalfactor van de vier alternatieve scenario's. Dit betekent dat de geurcontouren van de basis scenario's (referentie en feitelijk) vergroot zijn t.o.v. de geurcontouren van de vier alternatieve scenario's. Dit scheidt een gunstig beeld van de veranderingen in geurbelasting in de alternatieve scenario's t.o.v. basis scenario's.

Daarnaast is in het commentaar van Buro Blauw op de vorige versie van het eindrapport aangegeven dat de geuremissie in de referentiesituatie gebaseerd is op metingen uit 1999 en de overige scenario's op recente metingen. De metingen uit 1999 zijn door wijzigingen in monsternamen- en analysemethoden verouderd en niet meer bruikbaar. De geuremissie en berekende geurcontouren van de referentiesituatie kunnen daarom niet vergeleken worden met de geuremissie en geurcontouren van de overige scenario's. Buro Blauw Luchtkwaliteit is van mening dat de referentiesituatie op de wijze waarop dit nu in het geurrapport is gebeurd, niet opgenomen kan worden in de MER. De referentiesituatie kan op basis van de recente metingen "omgerekend worden", of de feitelijke situatie kan als referentie gebruikt worden. Dit komt waarschijnlijk op hetzelfde neer.

De geurcontouren in de verschillende scenario's van de MER zijn berekend op basis van de (naar hinderlijkheidsklasse) geschaalde geuremissies van de afzonderlijke geurbronnen. Uit de uitgevoerde modelberekeningen concludeert HaskoningDHV dat: "een verschil in geurbelasting in de orde grootte zoals deze geldt in alle alternatieven ten opzichte van de Feitelijke situatie (paragraaf 4.2.7.2) niet of nauwelijks merkbaar is in de praktijk. Er kan daarom niet gesproken worden over een significante wijziging in geurbelasting".

Buro Blauw Luchtkwaliteit is van mening dat de geurcontouren in de verschillende situaties berekend moeten worden op basis van de niet geschaalde geurcontouren. Omdat de schalingseffecten in de alternatieve scenario's veel groter zijn dan in de basisscenario's betekent dit de verschillen in de berekende geurcontouren tussen alternatieven en basis aanzienlijk groter worden. Of dan nog geconcludeerd kan worden dat sprake is van niet significante verschillen in geurbelasting is dan ook de vraag.

Hieruit trekt Buro Blauw Luchtkwaliteit de volgende conclusies t.a.v. de analyse van de geurcontouren van de geuren van SK Parengo in de verschillende geschetste scenario's:

- De referentiesituatie moet in het rapport vervangen worden door de feitelijke situatie;
- De geurcontouren moeten in alle scenario's berekend worden met de niet geschaalde geuremissies van de afzonderlijke bronnen.

5. Toetsing geurbelasting aan geurbeleid van de provincie Gelderland

De berekende geurbelasting van SK Parenco wordt in de verschillende alternatieven getoetst aan het geurbeleid van de provincie Gelderland. Hierbij worden de richt- en grenswaarden voor de categorie niet hinderlijke geuren gehanteerd.

Volgens Buro Blauw Luchtkwaliteit moeten de geurcontouren berekend worden met de niet geschaalde geuremissies en getoetst worden aan de richt- en grenswaarden voor hinderlijke geuren. De verschillen tussen de benadering van HaskoningDHV en Buro Blauw Luchtkwaliteit worden weergegeven in onderstaand overzicht.

Scenario	Geurconcentratie		Conclusie	
	Geschaald	Niet geschaald	Geschaald	Niet geschaald
	Minder hinderlijk	Hinderlijk	(HaskoningDHV)	(Buro Blauw Luchtkwaliteit)
Richtwaarde	1,5	0,5		
Grenswaarde	5	1,5		
Feitelijk	>5	>15	Voldoet niet	Voldoet niet
Alt1	3	9	Voldoet aan grenswaarde	Voldoet niet
Alt1+	3	9	Voldoet aan grenswaarde	Voldoet niet
Alt2	4	12	Voldoet aan grenswaarde	Voldoet niet
Alt2+	2	6	Voldoet aan grenswaarde	Voldoet niet

Uit het overzicht volgt dat volgens de benadering van HaskoningDHV in alle alternatieven voldaan wordt aan de grenswaarde voor minder hinderlijke geuren. Uit de benadering van Buro Blauw Luchtkwaliteit volgt dat niet voldaan wordt aan de grenswaarde voor hinderlijke geuren en zelfs niet aan de grenswaarde voor minderhinderlijke geuren.

6. Bespreking conclusies MER

HaskoningDHV concludeert uit de MER dat:

- *Sprake is van een significante afname van de geurbelasting in alle scenario's t.o.v. de referentiesituatie.*

Buro Blauw Luchtkwaliteit is van mening dat de referentiesituatie gebaseerd is op verouderde emissiegegevens en niet gebruikt kan worden in de MER. Het is mogelijk dat de geuremissie- door de in de MER geschetste maatregelen significant is afgenomen, alleen dit kan niet uit de huidige gegevens gekwantificeerd worden.

- *De verschillen in geurbelasting tussen de feitelijke situatie en de geschetste alternatieven is marginaal. Hierbij wordt in alle scenario's voldaan aan de grenswaarde voor de geurbelasting volgens het geurbeleid van de provincie Gelderland (voor minder hinderlijke geuren).*

De verschillen in geurbelasting zijn gebaseerd op de berekeningen op basis van naar hinderlijkheidsklassen geschaalde geuremissies. Dit pakt voor de alternatieve scenario's een factor 2 gunstiger uit dan voor de referentiesituatie. De verschillen in geurbelasting tussen feitelijke situatie en alternatieven worden, bij gebruik van niet geschaalde geuremissies, dus kleiner. Of dan nog steeds sprake is van marginale verschillen zal met nieuwe berekeningen moeten worden onderzocht. Bij het rekenen met niet geschaalde geuremissies wordt in ieder geval niet voldaan aan de grenswaarden voor geur volgens het geurbeleid van de provincie Gelderland. Zowel in de feitelijke situatie als in de geschetste alternatieven zijn dus extra geurreducerende maatregelen nodig om de geurbelasting in Renkum te verlagen tot in ieder geval de grenswaarde voor minder hinderlijke geuren.

BIBLIOGRAFIE

1. **HaskoningDHV**. *Milieueffectrapport Smurfit Kappa Parencoco BV*. 31 december 2023. BH9877I&BRP006F01 Definitief / 3.
2. —. *Geuronderzoek SK Parencoco*. 29 december 2023. BH9877IBRP002F02 Definitief / 2.
3. **Royal HaskoningDHV**. *Geuronderzoek SK Parencoco*. 5 mei 2023. BH9877I&BRP005F01 Definitief/01.
4. **Buro Blauw**. *Advies zienswijze geurrapport MER SK Parencoco* . 25-8-2023. 11462-fdbr-notitie-1447-V2.
5. **Commissie MER**. *Revisievergunning SK Parencoco te Renkum. Toetsingsadvies over het milieueffectrapport*. 10 oktober 2023. Projectnummer 3593.
6. **GGD Gelderland-Midden**. *Geur- en geluidhinder in Renkum*. Juni 2023. 230620-0060-Memo.